

Vera Čuže-Abramović

UDK: 006.062(497.541)

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/9xn31cr0qy>

Stručni članak

Rukopis prihvaćen za tisak: 13. 6. 2018.

## PROJEKT KRUŽIMO GRADOM



### Sažetak

Projekt se bavi idejom senzibiliziranja građana za kulturno-umjetničke sadržaje koji nedostaju gradu. Ciljevi su projekta poticanje razvoja urbane kulture i kritičkog promišljanja svakodnevice grada, demitizacija gradske povijesti i sadašnjosti u kontekstu kulturnog života te propitivanje vrijednosti grada kroz interakciju s građanima. Konačni je cilj aktivacija i čvršća suradnja svih kulturnih i obrazovnih institucija grada. Detektirali smo neke od problema za koje smatramo da postoje u gradu i započeli s radionicama. Prva je bila u suradnji s Povijesnim društvom pod nazivom *Ekskluzivno izdanje Slavonac*. Cilj je bio informirati javnost o zabludama vezanim uz povijest grada kroz medij zidnih novina.

Druga radionica pod nazivom *Ovaj grad treba* rezultirala je plakatima s informacijom o imaginarnim događajima, a cilj je bio propitivanje i poticanje želja građana u kontekstu kulturnih događaja.

Treća radionica *Stari zanati – novi alati* za cilj je imala saznati više o tradicionalnim zanatima i njihovu mjestu danas.

Anketu pod nazivom *Zašto voliš / ne voliš Požegu?* proveli smo u samom centru grada. Odgovori bi mogli poslužiti za neke buduće razglednice grada.

Kako Požežani reaguju na čitanje poezije, provjerili smo akcijom *Knjigom u glavu*. Cilj nam je bio poticanje stvaranja novih sadržaja u kafićima.

*Ajmo na Starić* pokušaj je oživljavanja najstarije jezgre grada, te smo pozivom i koncertom na Starome gradu ponudili ideju za neka buduća kulturna događanja.

Također smo provjerili tko su građani koji su nam uzor, tko su istinski veliki našega grada. Tu inicijativu nazvali smo *Tko je t(k)o u ovom gradu?*

*Moja požeška sjećanja* inicijativa je dekodiranja omiljenih mjesta u gradu.

Radionica i kampanja pod nazivom *Made in Požega* imala je cilj „razotkriti“ Požežane koji su pridonijeli kulturi grada, a nisu njezini stanovnici. Nastao je pano po uzoru na maturantske panoe, koji su stara tradicija grada.

Čitav projekt prezentirali smo na izložbi *Zaokruženo*, koja je ujedno bila i obilježavanje 10. godišnjice KRUG-a.

Iz ovog projekta izrasle su nove ideje koje bi mogle poslužiti kao suvenirni u nekoj budućnosti, kada se prepozna kreativnost mladih srednjoškolaca i profesionalnih dizajnera koji su ponudili konkretne proizvode za promidžbu grada.

**Ključne riječi:** urbana kultura; senzibiliziranje građana; novi kulturni sadržaji; oživljavanje najstarije jezgre grada; gradski suvenir; promidžba grada.

## Uvod

Požega je grad bogate povijesti i kulture. Šira gradska okolica priča priču iz davnih pretpovijesnih vremena (od paleolitskih nalaza do željeznoga doba i najnovijih arheoloških iskapanja) preko rimskoga razdoblja pa sve do srednjega vijeka, kada se u dokumentima prvi put spominje i *Castrum de Posega* (1227.). Srednjovjekovna utvrda jezgra je oko koje se razvija grad u obliku u kakvom ga poznajemo i danas, barem uža gradska jezgra. Glavni gradski trg, Trg Sv. Trojstva, zadržao je nepravilan ljevakasti srednjovjekovni oblik, a i raster ulica prati srednjovjekovni koncept organskog širenja iz centra prema periferiji. Na taj srednjovjekovni koncept Požega, nakon turskih vremena, dobiva svoj novi barokni karakter, koji je zadržala do današnjih dana. Nešto malo 19-stoljetnih intervencija na samom trgu i u sporednim ulicama stvara novu dimenziju urbanizacije, ali ne oduzima onaj barokni ugođaj koji je Požega dobila u 18. stoljeću. Sam glavni trg pošteđen je modernih i suvremenih interpolacija, osim tržnice na južnoj strani trga te nekoliko intervencija u užem centru grada. Neke su od njih manje, a neke više uspješne.

No grad ne čini samo arhitektura, urbanizam i povijest. Grad ponajprije čine ljudi. A Požega se doista može pohvaliti čitavim nizom vrsnih imena znanstvenika, književnika, povjesničara, umjetnika...

Baš su ljudi i njihova djela bili inspiracija projektu gimnazijalaca nazvanom *Kružimo gradom*. Upravo je suradnja s nekim drugim ljudima iznjedrila akciju koja je

imala za cilj ostaviti trag, isprovocirati u pozitivnom smislu uspavano građanstvo i potaknuti na akciju koja će zaustaviti ruralizaciju, sve vidljiviju u mnogim segmentima gradskog življenja.

O Požegi postoje i mnoge predrasude, krive interpretacije i lažni ponos građana koje bi trebalo postupno razotkriti i staviti u pravi kontekst koji im pripada. I o tome smo odlučili progovoriti u projektu *Kružimo gradom*.

Spomenutim projektom željeli smo istaknuti istinske kvalitete našega grada te otkriti zaboravljene ili još neotkrivene resurse koje imamo i, u konačnici, prezentirati ih i napraviti gradsku priču koja bi privlačila buduće posjetitelje.

Kreativna radionica učenika gimnazije znana pod imenom *Krug* tu svoju ideju ostvarila je u suradnji sa Studijem dizajna pri Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, a zahvaljujući studentici i bivšoj članici *Kruga* koja se rado odazvala suradnji. Zajedničkim snagama odlučili smo pokrenuti projekt reanimacije svojega grada.

## VIZIJA I MISIJA

### Vizija

Grad Požega prepun je mogućnosti rasta u svim segmentima života. Kao takav vrlo je privlačan za život. Grad je to po mjeri čovjeka. Bogata prošlost, kultura i ekonomski resursi svakako su poticaji za ostanak u gradu. Osim lokalnom stanovništvu, Požega je privlačna i gostima, kojima se može ponuditi mnoštvo različitih sadržaja – od kulturno-umjetničkih do gastronomskih delicija kojima obiluje ovaj kraj. Institucije grada Požege i privatni poduzetnici mogli bi učiniti čudesan spoj različitosti koje bi privlačile turiste ne samo iz Hrvatske nego i drugih zemalja. Požega je grad koji bi trebao biti privlačan i mladim ljudima koji bi nakon fakulteta mogli prosperirati u vlastitom gradu i pridonijeti novim spoznajama i znanjima koja su stekli svojim obrazovanjem. Netko bi samo trebao prepoznati potencijale i pružiti mogućnost mladim obrazovanim snagama, a sve drugo pokazat će vrijeme kao pozitivan rezultat promišljanja o budućnosti grada i građana.

Grad Požega okružen je i netaknutom prirodom, koja je svakako jedan od poticaja za dolazak i ostanak. Svojim raznolikim sadržajima koje pruža grad zadovoljava sve ciljne skupine građana.

### Misija

Krugovci u suradnji sa Studijem dizajna, tj. predstavnicom Natašom Njegovanović, odlučili su realizirati niz projekata koji bi bili poticaj za početak promišljanja o sadržajima koje bi grad mogao ponuditi svojim građanima. Projekt smo nazvali *Kružimo gradom*. Sam naziv projekta može se shvatiti i doslovno i znakovito jer smo

zamislili kroz niz akcija doista kružiti gradom i ponuditi različite sadržaje svojim sugrađanima. Osim učenika, u projekt su trebali biti uključeni i relevantni stručnjaci i kulturne institucije grada uz mogućnost uključivanja zainteresiranih građana. Udruživanjem snaga, razmjenom ideja i znanja te traženjem inspiracije u drugim većim sredinama trebalo bi se stvoriti poticajno ozračje koje bi u svojoj konačnici rezultiralo konkretnim akcijama, događanjima i sadržajima koji bi podigli razinu kvalitete života građanima. Projekt je trebao privući pozornost ljudi različitih interesnih skupina, a sve u svrhu usmjeravanja pažnje na grad u kojem žive. Ponudeni sadržaji bili bi poticaj udrugama, kulturnim institucijama i pojedinačnim entuzijastima da pronađu način za suradnju i kontinuirano djelovanje radi nastavka zamišljenog projekta i stvaranja privlačnije slike grada.

## CILJEVI PROJEKTA

Glavni cilj projekta poticanje je razvoja urbane kulture i kritičkog promišljanja svakodnevice grada te vraćanje Požezi „staroga sjaja“ kulture i povijesti koji joj pripada.

Jedan od ciljeva svakako je senzibiliziranje građana za kulturne sadržaje koji nedostaju ili za one koji postoje da ih građani primijete i „konzumiraju“. Poseban naglasak stavljamo na sadržaje za mlade koji definitivno nedostaju. Mlade je prvenstveno potrebno „isprovocirati“ kako bi počeli konzumirati kulturne sadržaje, a onda i sami sudjelovati u njihovu osmišljavanju i ostvarivanju.

Još jedan cilj izazivanje je zaspalog intelektualnog naboja. Mali se gradovi uspavljaju. Željeli smo probuditi zaspale intelektualne snage kojih je u našem gradu napretek.

O gradu postoje mnoge priče, legende, ali i krivo interpretirane povijesne činjenice. Cilj nam je bio razotkriti što je mit, a što povijesna činjenica, drugim riječima demitizirati gradsku povijest i sadašnjost u kontekstu kulturnog života.

Cilj nam je bio i propitivanje vrijednosti grada kroz interakciju s građanima te definiranje želja i potreba samih građana.

Željeli smo detektirati i aktivirati resurse i potencijale te čvršće povezati sve potencijalne sudionike projekta s posebnim naglaskom na mlade.

I kao konačni cilj željeli smo potaknuti na suradnju udruge i kulturne institucije kako bi zajedničkim snagama došle do novih ideja i sadržaja koje bismo ponudili gradu.

## SWOT ANALIZA PROJEKTA I NJEGOVIH NOSILACA

*Swot* analizu provela je Nataša Njegovanović zajedno s krugovcima kako bismo došli do zaključka što nam pozitivno, ali i negativno može donijeti naš projekt.

A *swot* analiza donijela je sljedeće zaključke:

### POZITIVNO – NEGATIVNO

#### UNUTARNJE

SNAGE	–	SLABOSTI
motiviranost nosilaca projekta	–	nedovoljna educiranost i iskustvo sudionika
obuhvaća problematiku koja se tiče svih građana	–	nepostojanje vlastitog prostora za rad

---

#### VANJSKO

PRILIKE	–	PRIJETNJE
- interes stručnjaka i institucija za suradnju	–	egzistencijalni problemi građana mogu utjecati na percepciju važnosti projekta
- pozornost: mehanizam djelovanja kroz intervencije na tkivu grada kao potpuno nov oblik komunikacije i interakcije s građanima	–	mane stanovnika male sredine u kojoj se projekt provodi: zatvorenost, nespremnost na promjenu, zaziranje od novog i nepoznatog
- prednosti male sredine u kojoj se projekt provodi: osjećaj postojanja zajednice, poznanstva, lakša organizacija i dobivanje pozornosti, sporiji tempo života		
- prepoznavanje potencijala grada i njihova reanimacija i/ili reartikulacija (Stari grad: najvažniji resurs grada, jedinstven u kulturno-povijesnom, geografskom i ekološkom pogledu)		
- raspoloživa bogata kulturna baština i tradicija kao temelj za razvoj novih projekata		
- definiranje lokalnog identiteta privlačnog posjetiocima		
- razvoj kulturnog poduzetništva financiranje projekata iz fondova EU		

Iz *swot* analize jasno se iščitava da su nam snage jače od slabosti, a prilike koje pruža projekt daleko nadmašuju prijete koje su kao zaključci upitni i relativni. Taj optimizam svakako je bio poticaj da nastavimo sa započetim projektom.

Projekt smo podijelili u nekoliko faza:

1. Detekcija
2. Negacija
3. Valorizacija
4. Afirmacija

## DETEKCIJA

Krenuli smo s detektiranjem tzv. problema koji bi trebali postati polazište u našoj nakani da to promijenimo. Detektirali smo sljedeće probleme:

**1. Lažni ponos** (primijetili smo da se Požežani rado hvale svojom *Vallis Aureom*, slavonskom Atenom, barunom Trenkom i njegovim avanturama... Radi se o preuzimanju i prenošenju mitova bez kritičke prosudbe, pa čak i o iskrivljavanju činjenica.)

**2. Nekritičnost i inertnost građana** (uočili smo nepostojanje građanske udruge koja bi brinula o gradu i kulturi te nepostojanje protestne manifestacije u povijesti grada)

**3. Inertnost mladih** (mladi su definitivno inertni, ne konzumiraju postojeće sadržaje niti se angažiraju u stvaranju novih)

**4. Nedostatak senzibiliteta o važnosti kulturnih sadržaja** (neaktivnost udruga u smislu poticanja kulturnih institucija na djelovanje)

**5. Nedovoljna suradnja kulturnih institucija i postojećih udruga** (izostanak sinergijskog efekta)

**6. Nedostatnost sadržaja za mlade i adekvatnog prostora za njihovu socijalizaciju** (glavna društvena aktivnost svedena je na boravak u kafićima)

**7. Stagnacija u duhovnom razvoju grada i postupna ruralizacija, odnosno gubitak urbanosti – neprivlačna slika grada**

Sve to što smo detektirali 2015. do danas se znatno promijenilo. Pojavile su se udruge poput *PožArta*, koji prilično aktivno sudjeluje u osmišljanju kulturno-umjetničkih sadržaja. Pojavila se grupa mladih ljudi koji su pokrenuli i neke sadržaje atraktivne za mlade, a u budućoj novoj knjižnici i čitaonici postojat će i prostor za mlade u kojem se samo trebaju pojaviti.

No detektirani problemi svakako su bili poticaj za osmišljanje radionica kojih je svrha buđenje iz letargije kojoj smo se kao građani ovoga grada prepustili.

## NEGACIJA

### MADE IN POŽEGA, radionica i kampanja



Prva u nizu akcija bilo je istraživanje koji su to Požežani ostavili traga na intelektualnom i kulturnom planu a ne žive u Požegi nego su se ostvarili u nekim drugim i većim sredinama. Zamislili smo isticanje njihovih fotografija i imena u formi maturskog panoa. Naši „požeški velikani“ čiji se rad nije neposredno odrazio na rodni grad postali bi dio fiktivnog razreda čija je krilatica *Nihil propheta in patria sua – Nitko nije prorok u svojoj domovini*. Na mjestu profesorskih i razredničkih fotografija našli bi se gradonačelnici Požege od F. Cirakija do V. Neferovića. Zamislili smo postavljanje tih panoa u izlozima požeških trgovina u samom centru grada te promatrati reagiraju li građani na njih. Zbog financijskih razloga, nismo uspjeli u toj zamisli, ali to ostaje kao otvorena ideja za neki drugi projekt. Za samu izložbu tiskan je jedan takav pano kao prezentacija ideje.



## EKSKLUZIVNO IZDANJE: SLAVONAC, radionica



Cilj ove radionice bio je informiranje javnosti o zabudama vezanim uz povijest grada kroz medij zidnih novina. Također smo se kritički osvrnuli na sadašnje stanje u izdavačkoj djelatnosti u gradu kao dijelu opće kulture.

U suradnji s Povijesnim društvom Požega održana je istraživačka radionica. Podijeljeni u timove, učenici su sa svojim mentorom iz Povijesnog društva Goranom Durđevićem, prof. povijesti, obrađivali jednu temu vezanu za pogrešno interpretiranu ili ignoriranu povijest grada. Došli smo do sljedećih naslova: *Je li Požega bliža Firenci ili seoskom varošu?* (*Vilim Korajac i Franjo Ćiraki*), *Karte na stol* (*Kürschner, Kuntarić, Kušević*), *Je li Franjo Ćiraki bio izdajnik?*, *Trenk-heroj ili zločinac?*. Krugovci su sastavili tekstove uz pomoć dipl. novinarke Ines Madunić koje smo tiskali u formi plakata te izložili na javnim oglašivačima u gradu. Forma zidnih novina kritički je osvrtno na stanje današnjeg lokalnog izdavaštva, a samim nazivom željeli smo se referirati na prve slavonske novine tiskane u Požegi pod nazivom *Slavonac*.



## OVAJ GRAD TREBA..., radionica i inicijativa



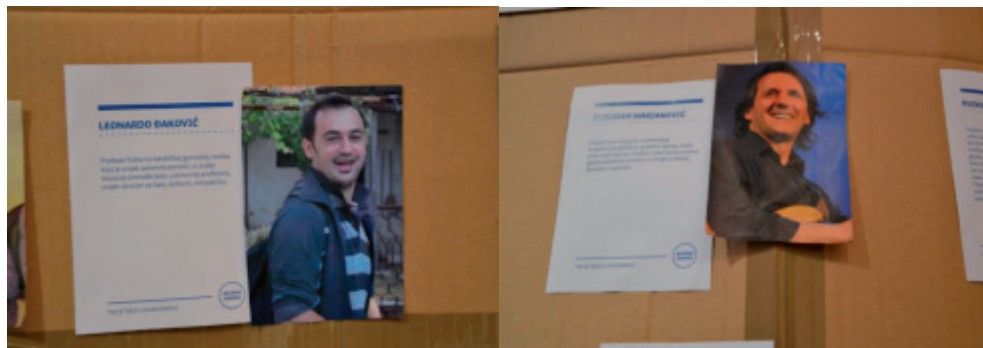
Cilj radionice bilo je propitivanje i poticanje želja i potreba građana u kontekstu kulturnih događanja.

Radionica se sastojala u aktivnosti krugovaca, koji su najprije osmislili koji sadržaji nedostaju u gradu. Zadatak je bio osmisliti imaginarni događaj i izraditi prigodni plakat. Plakate smo zatim lijepili na mjesta predviđena za oglašavanje. Osim izmišljene informacije o pojedinom događaju, plakati su pozivali građanstvo da na internetskim stranicama opišu događaj u kojem bi željeli sudjelovati. Za tu prigodu krugovac Mario Borna Mjertan osmislio je mrežnu stranicu pod nazivom *Kružimo gradom* na kojoj su građani mogli postavljati pitanja o imaginarnim događajima i predlagati vlastite ideje potaknute krugovskim plakatima. Rezultat je bilo nekoliko upita o tome radi li se o stvarnom događaju, kada će se događaj doista dogoditi i zašto je imaginaran. Očekivali smo više reakcija građana te je ovih nekoliko potvrdilo našu sumnju u inertnost i nezainteresiranost naših sugrađana za kulturna događanja.



## VALORIZACIJA

### TKO JE T(K)O U OVOM GRADU?, radionica i inicijativa



Kroz ovu radionicu željeli smo vidjeti tko su stvarni, zaboravljeni i ignorirani velikani našega grada.

Krugovci su dobili zadatak pronaći „gradske velikane“ koji su na bilo koji način zaboravljeni ili zanemareni. O tim velikanima trebalo je napisati nekoliko rečenica po čemu je ta osoba važna za grad i građane. Prvotno smo zamislili da se fotografije naših velikana i njihove priče pojave u formi naljepnica na javnim oglašivačima, ali – zbog nedostatka vremena – to nismo ostvarili. Ipak, naši velikani našli su se na izložbi *Zaokruženo*. Zanimljivo je koja su se imena pojavila na našem plakatu. Bili su to obični, „mali“ ljudi koji su nas zadužili svojom moralnošću, humanošću, kreativnošću, a imena im ne možemo naći na naslovnica časopisa ili u enciklopedijama. Bili su to profesori, glumci, glazbenici, liječnici i obični, anonimni građani koji su nekakvom gestom dobrote zadivili mlade krugovce. Na internetskoj stranici pozvali smo građane da predlože vlastite „gradske velikane“ – obične ljude koji su na neki način zadužili ovaj grad – želeći tako uključiti širu javnost u tu inicijativu. Time smo željeli izvući iz anonimnosti pojedince koji su stvarni velikani i moralne vertikale jednoga grada, nikako lažne veličine kakve nam se svakodnevno nameću kao vrijednosti.

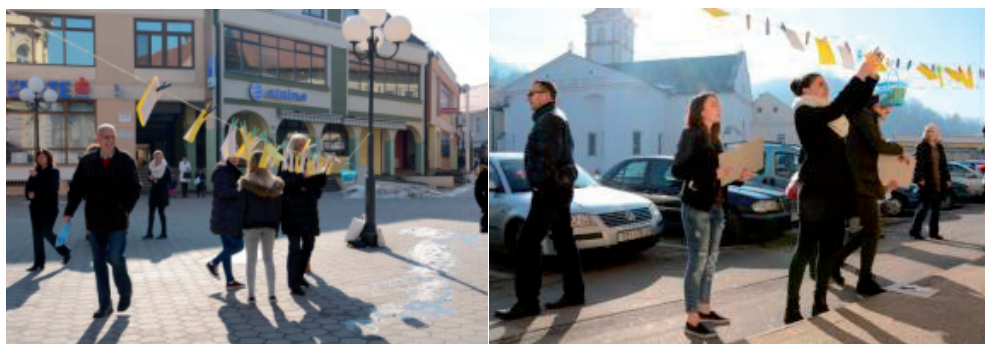
## ZAŠTO (NE) VOLIŠ POŽEGU?



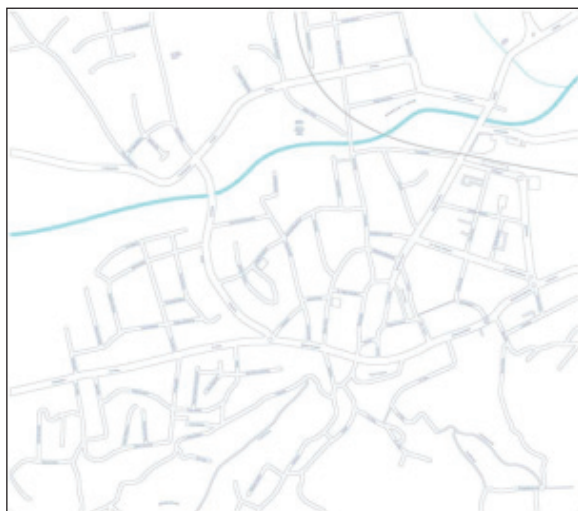
U želji da ispitamo javno mnijenje o emocijama vezanim uz vlastiti grad te da potaknemo na kritičko i afirmativno promišljanje o vlastitoj sredini, osmislili smo anketu pod nazivom *Zašto voliš / ne voliš Požegu?*

Na dvije lokacije u gradu, ispred muzeja i ispred zgrade suda, postavili smo vrpce sa štipaljka. Građanima koji su bili slučajni prolaznici ponudili smo dvije kartice, jednu s pitanjem *Zašto voliš Požegu?* i drugu *Zašto ne voliš Požegu?*. Kartice su bile u različitim bojama. Žute su bile afirmativne, te nam je cilj bio da takvih bude i više. Nakon što bi građani ispisali karticu, krugovci su je vješali na vrpcu ostavljajući mogućnost sugrađanima da pročitaju odgovore. Takav način anketiranja bio je i svojevrsni performans na koji su građani reagirali vrlo pozitivno. Bez obzira na odgovore vole li ili ne vole Požegu, gotovo nitko nije prošao a da se nije zaustavio kako bi vidio što se događa.

Rezultati ankete mogli bi biti vrijedna baza informacija koja može poslužiti i kao polazište za nove projekte. Nama je poslužila za izložbu *Zaokruženo* kao zanimljiv plakat prepun ispisanih kartica koje pričaju priču o ljubavi i gorčini građana spram vlastita grada.



## MOJA POŽEŠKA SJEĆANJA, inicijativa



Cilj ove inicijative bio je sagledavanje relacije prošlost – sadašnjost kroz kodiranje grada putem sjećanja vezanih uz pojedine lokalitete.

Krugovci su birali svoje omiljeno mjesto u gradu, fotografirali ga i napisali svoju priču o tom mjestu. Za tu prigodu izradili smo kartu grada te označili odabrana mjesta, njima priključili fotografije i osobne opise. Takvu formu karte-plakata izložili smo na izložbi i pozvali građane da dodaju svoja omiljena mjesta, označe ih na karti i napišu nešto o njima. Očekivali smo da će se stariji građani prisjećati mjesta koja možda više ne postoje u obliku kakav su imali nekad (npr. atletski stadion, Stari grad, kulturni kafići iz 80-ih...), dok će mlađi posjetitelji svakako odabrati neka druga mjesta koja njima nešto znače. Upotpunjavanjem karte tijekom otvorenja izložbe novim sadržajima svjedočili smo promjenama lica grada i usmjeravanjima na atraktivne lokacije koje bi mogle postati poticaj za neka buduća događanja i projekte. Sam projekt istovremeno je bio i svojevrsni *hommage* Juliju Kempfu, koji je i sam locirao važne točke grada te njegove spomenike i mjesta od kulturno-povijesne važnosti.





## VALORIZACIJA

### STARI ZANATI – NOVI ALATI, radionica



Stari zanati – novi alati

00 DETEKTIRANJE 01 NEGACIJA 02 VALORIZACIJA 03 AFIRMACIJA

Radionicu smo zamislili kao mjesto upoznavanja sa starim zanatima te smo namjeravali vidjeti kakvu ulogu oni imaju danas u gradu.

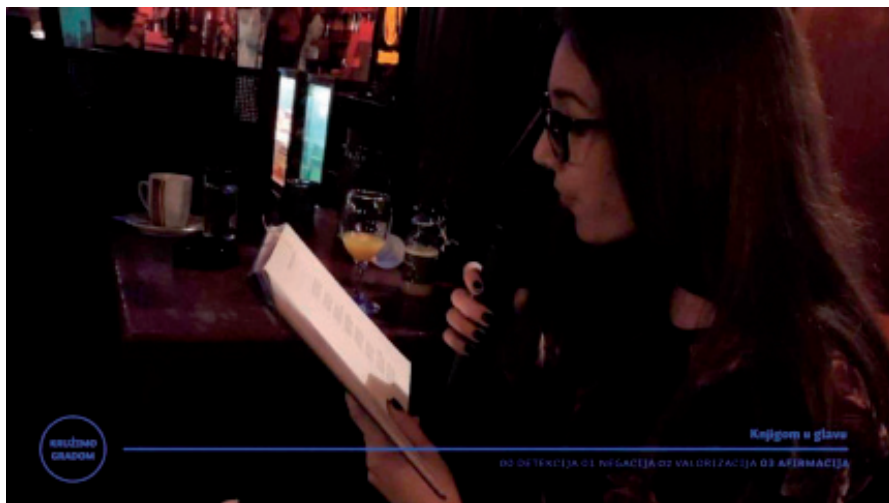
Učenici su odabrali one obrtnike koje su poznavali ili su ih željeli upoznati te su prije odlaska na teren proučili povijest tradicijskih obrta i važnost cehovskih udruženja u gradu. Podijelili su se u timove. Zadatak je bio detektirati današnje obrtnike, provesti intervjuje, fotodokumentirati njihov rad te napisati reportažu koju će pretočiti u formu strip-knjižice i slikovnice uz pomoć studenata s umjetničke akademije. Radionica je uspješno provedena, ali iz objektivnih razloga, a to je financiranje tiskanja knjižica, projekt je ostao samo na ideji koju smo prezentirali u formi plakata na izložbi.

Tadašnji studenti Likovne akademije danas su završeni akademski slikari, pa bi ta ideja, možda u nekom drugom obliku, mogla bi biti ostvarena kao turistički suvenir.



## AFIRMACIJA

### KNJIGOM U GLAVU, inicijativa



U želji da potaknemo na stvaranje novih sadržaja u požeškim kafićima i senzibiliziramo građane za čitanje i razgovor o pročitanoj, osmislili smo kao svojevrsni performans inicijativu *Knjigom u glavu*.

Većina mladih, pa i onih nešto starijih, provodi slobodno vrijeme u kafićima. Da bismo potaknuli na oplemenjivanje vremena provedenog u kafićima, željeli smo ponuditi pomalo neobičan sadržaj, a to je čitanje poezije. Prostor kafića mogao bi postati mjesto za promicanje književnosti.

Odabrali smo tri kafića, tri omiljena mjesta mladih, i u tri vikenda organizirali iznenadno čitanje pjesama. Fotografirali smo i snimali reakcije građana na takav neobičan i neuobičajen sadržaj. Krugovci su trebali odabrati pjesme ili fragmente književnog djela po vlastitom izboru koje će početi čitati nenajavljeno u kafiću.

Reakcije su bile vrlo zanimljive, od onih koji su istog trena utihnuli i osluški-vali što se događa do onih koji su potpuno ignorirali događaj i nastavili bezbrižno ćaskati ometajući one koji su željeli čuti čitača. Bilo je zanimljivo vidjeti i o kakvom se profilu ljudi radi. U jednom kafiću pročitana pjesma dobila je i pljesak, iako se u većini kafića nastavio žamor i ignoriranje performansa. Možda bi trebalo naglasiti da smo za tu prigodu posudili razglas od Gradskog kazališta te nema argumenata da su čitači bili tihi i neprimijećeni.

Ova inicijativa potaknula je novu ideju za suradnju s Gradskom knjižnicom i čitaonicom. Ravnateljica Aleksandra Pavlović došla je na ideju da se postave ormarići s knjigama u kafićima te bi knjiga bila ponuda onima koji uz kavu žele čitati. Do

danas ova ideja nije ostvarena. Pretpostavlja se da su razlozi ponovno financijski jer bi vlasnici kafića trebali uložiti svoj novac u ormariće te pronaći i adekvatno mjesto za njih.



### AJMO NA STARIC, manifestacija



Cilj ove manifestacije bio je oživljavanje najznačajnijega gradskog resursa, a to je Stari grad.

Plakate za događaj osmislila je Nataša Njegovanović, a događaj je objedinio nastup dramskih srednjoškolskih družina, debatnog kluba mladih gimnazijalaca i kon-



cert rock grupa. Cilj nam je bio potaknuti udruge mladih (PUMA, KAMP, SKAD) na organizaciju sličnih događanja za mlade i oživiti najstariju gradsku jezgru. Zamislili smo da taj prostor postane atraktivna lokacija za izložbe, koncerte, predstave, predavanja, parlaonice, igre...

U povodu tog događanja Udruga *PožArt* oslikala je devastirani zid i vizualno oživila taj dragocjeni prostor grada. Ovom akcijom ispunili smo jedan od ciljeva, a to je suradnja s gradskim udrugama i školskim društinama.



## ZAOKRUŽENO, izložba

Jednogodišnji rad na projektu *Kružimo gradom* obilježili smo izložbom *Zaokruženo* koja je ujedno bila deseta obljetnica rada *Kruga*. Izložba je bila postavljena u Galeriji Ciraki u prostoru Gradskoga kazališta, a za samo otvorenje poslužila nam je terasa Kazališne kavane.

Na rustikalnim zidovima dvorišta kavane postavili smo retrospektivni dio izložbe, gdje smo pokazali najbolja ostvarenja *Kruga* u proteklih 10 godina, tj. prezentirali smo 10 izložbi. Za tu prigodu bivši krugovci, tada već studenti, napisali su osvrt na protekle izložbe i rad *Kruga* te smo od tekstova napravili svojevrsan katalog. U tome nam je pomogla Turistička zajednica grada Požege kao i u tiskanju svih



drugih materijala. Imali smo i goste večeri, a to je bila Dramska družina Katoličke gimnazije pod vodstvom prof. Marijane Ćorluke, koja je izvela svoju predstavu s *Lidrana*.

Sama izložba zamišljena je kao interaktivna, u kojoj su i građani bili pozvani na aktivnosti kroz koje su prošli krugovci u protekloj školskoj godini.



## Zaključak

Jednogodišnji rad na projektu *Kružimo gradom* imao je cilj izaći iz okvira gimnazijskog prostora, „isprovocirati“ uspavano građanstvo i potaknuti ga na akciju. Ujedno smo željeli gradu ponuditi sadržaje koji ne postoje u njemu te stvoriti osnove za buduće suvenire i turistički atraktivne sadržaje koji bi mogli biti interesantni Turističkoj zajednici grada Požege. Već sljedeći projekt – *Poz iz Pžg* – rezultirao je suradnjom s renomiranim dizajnerima koji su posjetili Požegu u sklopu projekta *Dizajn za inkluziju* i izložbom na kojoj smo izložili vlastite ideje kao nastavak naše priče *Kružimo gradom*. Projekt je samo poticaj za dalje i inspiracija za neke nove ideje. Puno toga nije dokraja izvedeno, što može biti polazište sljedećim generacijama da osmisle nešto novo i originalno ili da nastave gdje smo mi stali.



## Project *Circling the City*

### Summary

The project aims at presenting the idea of raising the citizens' awareness of the cultural and art contents needed by the city. The project objectives are encouraging an increase of urban culture and questioning the city's everyday life; demystification of its present and history in a cultural life context; and wondering about the assets and value of the city through communication with citizens. The final objective is to activate and establish stronger cooperation between cultural and educational institutions. We have detected some problems, which we believe exist in the city, and have hence started organising workshops. The first one was realised in cooperation with a historical society named *Slavonac Exclusive Edition*. The objective was to inform the public about the city's historical misconceptions through wall newspaper media.

The second workshop, named *This city needs*, was realised through posters captioning the information about imaginary events. It aimed at questioning and encouraging the citizens' wishes in the context of cultural events.

The objective of the third workshop, entitled *Old trades – new trades*, was to find out about traditional trades and their place in today's world.

A survey called *Why do you /don't you like Požega?* was carried out in the centre of Požega; it offered several ideas for potential future postcards.

An action called *Book in the head* tested the reactions of citizens to reading poetry. Our objective was to encourage the possibilities of introducing new ways of entertainment in bars.

By the activity called *Let's go to the old town*, we tried to invite people to the old city core, and a concert tried to instigate some future cultural events.

Furthermore, we intended to find out who the true "greats" of our city were. This initiative was called *Who is who in our city?*

*My memories of Požega* was the initiative aimed at finding out what the most popular places in our city were.

The purpose of the workshop and campaign entitled *Made in Požega* was to reveal the names of several people, who contributed greatly to our city, but who do no longer live in Požega. We moreover created a photo board inspired by the traditional annual high school seniors' photo board.

The whole project was presented in the exhibition *Circled*, which was mounted to mark the 10<sup>th</sup> anniversary of KRUG (*the Circle*).

This project created some new ideas, which might possibly be used as souvenirs in the future, when talented high school students and professional designers, who can offer specific products intended for city promotion, eventually become acknowledged.

**Keywords:** urban culture; raising perceptiveness of citizens; new cultural content; revival of the old city core; city souvenirs; city promotion.

Vera Čuže-Abramović, dipl. pov. umj. i etnolog  
Gimnazija u Požegi  
Dr. Franje Tuđmana 4/A, 34000 Požega  
*vera.cuze.abramovic1@gmail.com*